

TÜRK TİCARET KANUNUNDA WEB SİTESİ KULLANIM ZORUNLULUĞU: KURUMSAL YÖNETİM KAPSAMINDA MENFAAT SAHİPLERİNİN İHTİYAÇLARININ KARŞILANMASI

Selçuk YALÇIN

Yrd.Doç.Dr., DPÜ. Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe Bölümü, syalcin16@hotmail.com

ÖZET: Muhasebenin en önemli amaçlarından birisi finansal raporlama yoluyla (paydaşların) menfaat sahiplerinin bilgi ihtiyaçlarını karşılamaktır. Kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde yönetilen ve kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi doğrultusunda finansal raporlama yapan şirketler, menfaat sahiplerinin beklentilerini daha iyi karşılar. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun genel ve madde gerekçeleri incelendiğinde, düzenlemenin kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde yapıldığı görülecektir. Ancak kanun yürürlüğe girmeden önce 6335 ve 6455 sayılı kanunlarla, Türk Ticaret Kanunundaki bazı düzenlemelerin kapsamı daraltılmış, bazıları da kanundan çıkartılmıştır. Bu çalışmada 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun değişikliklerden önceki ve sonraki halinde web sitesi kullanımı konusundaki düzenlemeler incelenmiştir. Daha sonra değiştirilmiş haliyle web sitesi kullanımı hükümlerinin kurumsal yönetim kapsamında bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı ortaya konmuştur.

ANAHTAR KELİMELER: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Kurumsal Yönetim İlkeleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Web Sitesi, Menfaat Sahipleri

THE OBLIGATION OF WEB SITE USAGE IN TURKISH COMMERCIAL LAW NO. 6102: MEETING THE NEEDS OF STAKEHOLDERS UNDER THE CORPORATE GOVERNANCE

ABSTRACT: One of the most important purposes of accounting is to meet the information needs of stakeholders through financial reporting. In accordance with the principle of public disclosure and transparency financial reporting companies, managed under the principles of corporate governance, meet the expectations of stakeholders better. When analyzed general and justification proviso of Turkish Commercial Code No. 6102, it will be seen that the regulation has been made in accordance with the principles of corporate governance. However, before the entry into force of the Law, by means of No.6335 and No.6455 laws, the scope of some of the Turkish Commercial Law regulations have been narrowed and some of them have been removed from law. In this study, regulations on website usage in Turkish Commercial Law No.6102 after and before the changes have been investigated. After that, it has been presented that amended web site usage regulations within the scope of corporate governance, meets the needs of stakeholders or not.

KEYWORDS: Turkish Commercial Code No. 6102, Corporate Governance, Public Disclosure and Transparency, Web Site, Stakeholders.

GİRİŞ

Muhasebe literatürü incelendiğinde muhasebenin pek çok tanımına ulaşmak mümkündür. Muhasebe, bir örgütün kaynaklarının oluşumunu, bu kaynakların kullanılma biçimini, örgütün işlemleri sonucunda bu kaynaklarda meydana gelen artış veya azalışları ve örgütün finansal açıdan durumunu açıklayan bilgileri üreten ve bunları ilgili kişi ve kuruluşlara ileten “bilgi sistemi”dir (Sevilengül, 2011: 3). Muhasebeyi: işletme için finansal sonuçlar doğuran olay ve işlemlere ait verileri parasal tutarlar ve gereğinde diğer sayısal doneler halinde toplayan, bu verileri, işletme ile ilgili olan belli başlı kişilerin gereksinim ve amaçlarını göz önünde bulundurarak “kayıt”, “sınıflandırma” ve “analiz” yoluyla işleyen, elde ettiği sonuçları çoğunluğu dönemsel olarak düzenlenen özetleyici “raporlar” halinde sunan sistematik bir bilgi sağlama düzeni olarak tanımlanabilir (Büyükmirza, 2012: 27). Muhasebe, işletme eylemlerinin kontrolünü olurlu kılmak, geleceğe ilişkin işletme eylemlerini planlamak, işletme içi ve dışındaki kişilere işletmeye ilişkin etkin kararlar alınabilmesi için, mali olaylarla ilgili bilgilerin toplanması ve iletilmesi işlemi olarak tanımlanabilir (Ataman ve Hacırüstemoğlu, 1999: 3). Muhasebenin; kaydetme, sınıflama ve özetleyerek bu bilgileri raporlar halinde sunma şeklinde yerine getirdiği ilk üç işlev, "defter tutma (Bookkeeping)" olarak tanımlanır. Oysa muhasebe (Accounting), defter tutma yanında özetlenip raporlar halinde sunulan bilgilerin analiz edilmesi ve yorumlanması şeklindeki işlevleri de yerine getirerek muhasebe bilgilerinin ilgili kişilerce kullanılabilir hale gelmesini sağlar. (Gençoğlu, 1996: 7). Bu tanımlar incelendiğinde muhasebenin aslında muhasebe bilgilerine ihtiyaç duyan kişi veya gruplara bu bilgileri iletmek amacıyla oluşturulan bir bilgi sistemi olduğu ortaya çıkmaktadır. Literatürde ilgili kişi ve gruplar “paydaş”, “bilgi kullanıcıları”, “ilgi grupları”, ve “menfaat sahipleri” gibi kavramlarla ifade edilmektedir. Paydaş kavramı “shareholder” kavramına daha yakın olarak algılandığı ve burada

ifade edilmeye çalışılan kavramın “stakeholder” olduğu düşünüldüğünde, bu kişi ve grupları “menfaat sahipleri”, “bilgi kullanıcıları”, veya “ilgi grupları” olarak tanımlamanın daha uygun olacağı düşüncesindeyiz. Bununla birlikte çalışmamızda “menfaat sahipleri” kavramını kullanmayı tercih ettik.

Türkiye Muhasebe Standartlarının kavramsal çerçevesinde “Genel Amaçlı Finansal Raporlamanın Amacı, Faydası ve Sınırları” açıklanırken, genel amaçlı finansal raporlamanın kullanıcıları olarak, mevcut ve potansiyel yatırımcılar, borç verenler ve kredi veren diğer taraflar, işletme yönetimi ile kamu ve düzenleyici kuruluşlar olarak belirtmiştir. Bununla birlikte Türkiye Muhasebe Standartları bir bütün olarak düşünüldüğünde muhasebe menfaat sahiplerini “kamu” kavramı ile tanımlamanın yanlış olmayacağı kanaatindeyiz.

Bu kişilerden düzenleyici kuruluşlar, borç ve kredi verenler ve işletme yönetimi ihtiyaç duyduğu bilgileri yetkilerini kullanarak almaları mümkündür. Ancak potansiyel yatırımcılar, işletme çalışanları, sivil toplum kuruluşları, araştırmacılar ve herhangi bir amaçla işletme bilgilerine ihtiyaç duyanların bu bilgilere ulaşabilmelerini sağlayan bir finansal raporlama sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Finansal raporların basılı olarak kullanıcılara ulaştırılmasının yanında son dönemlerde internetten finansal raporlama uygulamaları yaygınlaşmaktadır. Bu konuda bir taraftan internetten finansal raporlama ile ilgili düzenlemeler yapılırken diğer taraftan kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda yönetilen ve şeffaflık kavramını benimseyerek kamuyu aydınlatan işletmeler internetten finansal raporlamayı gönüllü olarak yapmaktadırlar. Şeffaflık ve kamuyu aydınlatma esasen, karar alma için bir temel oluşturmak amacıyla işletme paydaşlarının bilgilendirilmesidir. Günümüzde teknolojik gelişmeler ile birlikte, kurumsal internet siteleri, işletmelere kaliteli ve zamanında bilgi üretme ve sunma fırsatları sağlayarak şeffaflığın hayata geçirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedirler (Çalışkan ve Güler, 2013: 57).

Ülkemizde muhasebe uzun yıllardan beri devlet kontrolündedir. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Maliye Bakanlığı tarafından çıkartılmış ve uygulamasına devam edilmektedir. Bu süreçte menfaat sahiplerinden biri olan devlet vergi odaklı muhasebe uygulamaları gelişmiştir. Oysa muhasebenin menfaat sahiplerinin tümünün ihtiyaçlarını gözönünde bulundurması tarafsız menfaat sahipleri karşısında tarafsız bilgilendirme yapması beklenir. Bu bağlamda Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde yapılandırılan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu bilgi amaçlı muhasebeye geçiş için önemli bir fırsat olarak karşımıza çıkmıştı. Ancak Kanun yürürlüğe girmeden 6335 ve 6455 sayılı Kanunlar ve devamında getirilen düzenlemelerle 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazılarının kaldırılmasının muhasebe çevreleri tarafından tartışılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Çalışmamızda 6335 ve 6455 sayılı Kanunlarla değişik 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda menfaat sahiplerin bilgi ihtiyaçları çerçevesinde internet sitesi ve internetten finansal raporlama düzenlemeleri incelenecektir. Bu amaçla öncelikle internet sitesi hususunda, 6102 sayılı TTK'nın değiştirilmeden önceki ve değiştirilmiş hükümleri ele alınacaktır. Daha sonra bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarının ne ölçüde karşılandığı ve haklarının nasıl korunduğu araştırılacaktır. Çalışmamızda 6335 ve 6455 sayılı Kanunlarla değiştirilmemiş olan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ETTK ve değişikliklerden sonraki 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu DTTK olarak anılacaktır.

6102 SAYILI TTK VE SONRAKİ DÜZENLEMELER

Kurumsal yönetim; şirketin yönetimi, kurulları, pay sahipleri ve diğer paydaşları (işletme ilgilileri) arasındaki bir dizi çıkar ilişkisini, iyi kurumsal yönetim uygulamasını sağlamaya yönelik olarak düzenleyen kurallar, düzenlemeler ve ilkeler bütünüdür. Şirketlerin yönetim kurulları, üst kademe yönetimi, kontrol gücünü elinde bulunduran hakim ortaklar, kontrol gücü bulunmayan azınlık pay sahipleri, çalışanlar, alacaklılar, müşteriler, derecelendirme kuruluşları, denetçiler, kamu kurumları, bankalar gibi diğer menfaat sahiplerinin; çıkarlarının eşitlik esasına dayalı olarak, gerekli dengeyi sağlayacak biçimde kurulmasının sağlanmasında uyulacak esaslar kurumsal yönetim ilkelerini oluşturur (Akdoğan ve Akdoğan, 2011: 3). Bir işletmenin kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde yönetilmesi, o işletmenin paydaşların huzurunda şeffaf, hesap verebilir, sorumlu ve adil olarak konumlandırılmasını sağlar (Çalışkan ve Güler, 2013: 59).

SPK'nın 11.10.2011 tarih ve mükerrer 28081 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Seri: IV NO:54)'te Kamuyu Aydınlatma Ve Şeffaflık İle İlgili Düzenlemeler başlığı altında şirketlere ilişkin aşağıda listelenen bilgilerin kamuya açıklanması esasları ve kamuya açıklanacak bilgiler düzenlenmiştir:

1. Kamuyu Aydınlatma Esasları ve Araçları,
2. Şirket ile Pay Sahipleri, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticiler Arasındaki İlişkilerin Kamuya Açıklanması,
3. Kamunun Aydınlatılmasında Periyodik Finansal Tablo ve Raporlar,
4. Bağımsız Denetimin İşlevi,
5. Ticari Sır Kavramı ve İçeriden Öğrenenlerin Ticareti,
6. Kamuya Açıklanması Gereken Önemli Olay Ve Gelişmeler.

Ancak SPK'nın 11.10.2011 tarih ve mükerrer 28081 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Seri: IV, NO:54) yürürlükten kaldırılmış, yerine 30 Aralık 2011 tarih ve 28158 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ve üzerinde beş kez değişiklik yapılan Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ:IV, NO: 56) yayınlanmıştır. Bu Tebliğde Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık;

- Kamuyu Aydınlatma Esasları ve Araçları
- İnternet Sitesi
- Faaliyet Raporu

Başlıklarıyla sınırlandırılmıştır. Belirtilen düzenlemelerden sonra SPK hükümlerine tabi olan işletmeler için yapılan düzenlemelerde de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık konusunda geri adım atıldığı söylenebilir.

ETTK kurumsal yönetim ilkelerinin tüm şirketlerde uygulanması yönünde düzenlemeler içermektedir. Kurumsal Yönetim İlkelerine ilişkin düzenlemelere birçok maddede yer verilerek, bu uygulamayla şeffaflık, adillik, hesap verebilirlik ve sorumluluk ölçütlerinin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir (Erhan, 2012: 159). 6012 sayılı TTK tasarısının genel ve madde gerekçeleri incelendiğinde tasarının kurumsal yönetim ilkeleri esas alınarak hazırlandığı görülmektedir. Nitekim ETTK'nın genel gerekçelerinde kurumsal yönetim ve ilkeleri aşağıda aktarıldığı gibi ayrıntılı şekilde açıklanmıştır:

“**89** Kurumsal yönetim dört taşıyıcı kolon üzerine oturur: Şeffaflık, âdillik, hesap verilebilirlik ve sorumluluk. Şeffaflık, şirketi "camdan cep" olarak görme anlayışını aşan bir kavram, yeni bir anlayış, **şirketi bütün kurumları** ile kavrayan bir yaklaşımdır. Bu fenomen artık bilgi toplumu ile tanımlanmaktadır. Şeffaflık, pay sahiplerinin ve sermaye piyasasında rol sahibi tüm aktörlerin, tam bilgilendirilmesini ve aydınlatılmasını hedefler. Bu sebeple, maddî ve şekli kamuyu aydınlatmayı kapsar. Menfaat sahipleri, ilgililer, sermaye piyasası aktörleri, alacaklılar ve pay sahipleri yönünden önemli olan tüm ilişkilerin, raporların, planların, projelerin açıklanmasını içerir. Şeffaflığın anonim şirketler hukukundaki yeni aracı, internet, elektronik ortamda aktarmalar ve açılması zorunlu bulunan web siteleridir. Her sermaye şirketinin bir web sitesi olması, bu sitenin şeffaflık sağlayıcı bir mekanizma olarak çalışması gerekir. Adillik, bir anlamda geniş kapsamlı eşit işlem ilkesi ile örtüşür. Eşit işlem sadece pay sahiplerine değil, daha geniş bir çevreye, açıkçası çalışanlara, alacaklılara, müşterilere, yani şirketle menfaat ilgileri bulunanlara, hatta kamuya yönelmiştir. İlkedeki bu toplumsal açılım gün geçtikçe daha öne çıkmaktadır. Adillığın yöneldiği bu yol yeni değildir. Adillik, şeffaflık temelinde iyi yönetim ve denetimle, menfaatlerin ideal noktada uyuşturulması gerektiği şeklinde özetlenebilir. Söz konusu anlayış 1920'lerin "işletmenin kendisi için var olduğu" teorisini akla getirmektedir. Hesap verilebilirlik yönetimin, şeffaflığına, doğruluğuna, kararların açıklanabilirliğine, kararların bir haklı sebebi, adil temeli olduğuna ve profesyonel niteliğine gönderme yapmaktadır. Sorumluluk ise, görevden kaynaklanan yükümlülüklerle tam bağlılık, bunları gereği gibi bilinçle, hesap verilebilirlik bağlamında yerine getirme anlamındadır.”

Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık konusu ETTK'nın genel gerekçelerinde şöyle ifade edilmiştir:

“**68** Kamuyu aydınlatma esasında yılsonu finansal tabloları bağlamında ortaya atılmış ve gelişmiş bir öğretilerdir. Daha sonra anonim şirketlerle ilgili her konuda uygulanır bir kapsam kazanmıştır. Kamuyu aydınlatma bugün yerini oldukça büyük bir oranda daha anlaşılır bir kavram olan şeffaflığa bırakmıştır. Şeffaflığın yöneldiği hedef kitleler daha geniştir. Şeffaflık halka açık anonim şirketleri merkez alan bir

anlayışın değil, bilgi toplumu yaklaşımının bir ürünüdür. Her iki terim de son elli yıldan beri anonim şirketler hukukunun gün geçtikçe ağırlığını artıran değerleridir. Günümüzde her ülke şirketler hukukunu bu değerler temelinde yenileştirmektedir.”

Görüldüğü gibi ETTK'nın genel gerekçelerinde kurumsal yönetim ilkeleri ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ayrıntılı şekilde ele alınmış ve yapılan düzenlemelerin temelinde bu kavramların yer aldığı ortaya konmuştur. Finansal raporlama ile ilgili tüm gruplar doğru bilgilendirildiği takdirde hem kurum içi hem de kurum dışı çıkar çatışmaları önlenmiş ve azınlık haklarının korunması da sağlanmış olur. Şirket içindeki bilgi akış süreçlerinin iyi organize edilmiş olması, bu süreçlerin sonucunda oluşan finansal raporların da sağlıklı olmasını sağlamaktadır. Kurumsal yönetim sistemi kurulmuş ve kurumsal yönetim ilkeleri benimsenmiş şirketlerde bunu gerçekleştirmek çok daha kolay olacaktır (Pamukçu, 2011: 139). Bu yüzden kamuyu aydınlatma ve şeffaflık bağlamında ETTK tasarısı hazırlanırken kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetleri ayrıca düzenlenmiştir. Nitekim ETTK'nın genel gerekçelerinde Elektronik İşlemler ve Bilgi Toplumu Hizmetleri;

“218 Elektronik işlemler, güvenli elektronik imza, elektronik işlemlerin bir bölümünü oluşturan e-ticaret, şirketlerde organların sanal ortamlarda toplantı yapabilmeleri, on-line oy kullanma ve toplantı nakli ticarî işletme, şirketler, kıymetli evrak, taşıma, deniz ve sigorta hukukunu derinden etkilemiştir; etkilemeye ve önemli kurumları yeniden şekillendirmeye devam edecektir. 15/01/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ve bunun BK'ya yansımaları söz konusu etkinin kanıtıdır. 93 nolu paragrafta anılan Uzmanlar Raporu, şeffaflık bağlamında elektronik işlemlere ve nakillere önemli yer ayırmıştır. Tasarı da aynı amaçla düzenlemeler yapmış, bu bağlamda her sermaye şirketinin bir web sitesi açması, bu sitenin bir bölümünü pay sahiplerini, alacaklıları, sermaye piyasası aktörlerini ilgilendiren bilgilerin yayınlanmasına tahsis etmesi, yönlendirilmiş mesajları bu siteye koyması, bu hususu (siteyi değil) tescil ettirmesi ve ilan etmesi, web sitesinin adresini unvanının altına yazması zorunluluğunu getirmiştir. Web sitesine konulması gereken bir bilgi, rapor, açıklama, yönlendirilmiş mesaj vs., siteye konulmamışsa bu, hukuka aykırı bir eylem olarak kabul edilir ve hukuka aykırılığın sonuçlarını doğurur. Sermaye şirketlerinde online oy kullanımları fizikî katılımlara ve oy kullanımlarına eşit tutulmuş, ancak bunun uygulaması, ilgili tüzüğün çıkarılmasına bırakılmıştır.”

şeklinde açıklanmıştır.

Yine ETTK'nın 1524. Maddesinin gerekçesinde;

“Web sitesi ile ilgili düzenleme, gelişmelere açıktır. Pek de uzak olmayan bir gelecekte yapılacak değişikliklerle söz konusu başlık altında yer alan düzenlemelerin genişleyebileceği düşünülmüştür. Çünkü alan çok dinamik ve bu konudaki uluslararası çalışmalar çok yoğundur.”

şeklinde açıklamalara yer verilerek internet sitesiyle ilgili düzenlemelerin genişletilebileceği belirtilmiştir.

Yukarıda sıraladığımız Kanun genel ve madde gerekçelerinden de görüldüğü üzere, ETTK'da kurumsal yönetim ilkeleri ön planda tutulmuş ve özellikle kamuyu aydınlatma ve şeffaflık doğrultusunda düzenlemeler getirilmiştir. Bu düzenlemeler özellikle finansal tablo ve raporların bağımsız denetimi ile bunların sonuçları ve işletme yönetimiyle ilgili pek çok açıklamanın şirketlerin kendilerine ait internet siteleri üzerinden bilgi kullanıcılarına sunulması şeklinde özetlenebilir.

30 Haziran 2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ETTK'da önemli değişiklikler yapılmıştır. Diğer taraftan 11 Nisan 2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla ETTK'nın denetleme konusundaki 397 ve bilgi toplumu hizmetleri konusundaki 1524. maddelerinde değişiklikler yapılmıştır.

6335 sayılı Kanunun genel gerekçesinde;

“Türkiye Büyük Millet Meclisince 12/1/2011 tarihinde kabul edilen ve 14/2/2011 tarihli 27846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, yayımı tarihinden itibaren kamuoyunda tartışılmış ve anılan Kanunda yer alan bazı düzenlemelerin değiştirilmeden yürürlüğe girmesi halinde ticari hayatın olumsuz etkilenebileceği ve uygulamada sorunların yaşanabileceği değerlendirilmiştir.”

denmektedir.

6335 sayılı Kanunun, ETTK'nın 397. Maddesinin değiştirilmesine ilişkin gerekçesini açıklayan 18. Maddesinde;

“Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerle finansal tabloların denetçi tarafından Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetleneceği, ikinci fıkrasında yapılan değişikliklerle denetime tabi olanların hazırlanmış olan finansal tablolarının denetimden geçip geçmediğini, denetimden geçmiş ise denetçi görüşünün ilgili finansal tablonun başlığında açıkça belirtmek zorunda oldukları hüküm altına alınmış ve maddeye eklenen dördüncü fıkra hükmüyle de Kanunun 398 inci maddesi kapsamında denetime tabi olacak şirketleri belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir.”

şeklinde ifadeler yer almaktadır.

6335 sayılı kanunun ETTK'nın 1524. Maddesinin değiştirilmesine ilişkin gerekçesini açıklayan 32. Maddesinde;

“Söz konusu maddenin 640 ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelere ve yapılan diğer değişikliklere uyum sağlanabilmesi için yeniden düzenlenmiştir.”

denmektedir.

Böylece Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde yapılandırılan ETTK'nın pek çok maddesi ticari hayatın olumsuz etkilenebileceği ve uygulamada sorunların yaşanabileceği gerekçeleriyle değiştirilmiş yada Kanundan çıkartılmıştır.

TTK'DA BİLGİ TOPLUMU HİZMETLERİ

6012 sayılı Türk Ticaret Kanununda bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak yapılan düzenlemeler Elektronik İşlemler ve Bilgi Toplumu Hizmetleri başlığı altında toplanmıştır. Konu 1524. Maddede İnternet Sitesi; 1525. Maddede Beyanlar, Belgeler ve Senetler; 1526. Maddede Güvenli Elektronik İmza ile 1527 ve 1528. Maddelerde Elektronik Ortamda Kurullar şeklinde düzenlenmiştir. Konunun genişliği gözönünde bulundurularak çalışmamızın kapsamına sadece 1524. Maddede işlenen internet sitesi alınmıştır.

TTK'DA WEB SİTESİ

6102 Sayılı TTK'da internet sitesi ile ilgili düzenlemeler 1524. Maddede düzenlenmiştir. Ayrıca Kanunun pek çok maddesinde internet sitesinden duyurulması gerekli hususlar yer almıştır.

Kapsam

ETTK'da tüm sermaye şirketlerine internet sitesi açmak veya mevcut sitelerinin belirli bir bölümünü elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerine özgüleme zorunluluğu getirilmiştir. Ancak DTTK'nın 1524. Maddesinde bu kapsam DTTK'nın 397 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri ile sınırlı tutulmuştur. İlgili fıkırada denetime tabi tutulacak olan şirketlerin Bakanlar Kurulunca belirleneceği hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bağımsız denetim konusu düzenlenmiş ve 26 Aralık 2012 tarih ve 28509 sayılı Resmi Gazetede Bağımsız Denetim Yönetmeliği çıkartılmıştır. Bu düzenlemelerde bağımsız denetime tabi şirketler olarak “Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar” belirlenmiştir. 660 Sayılı KHK'nin 2 maddesinin “ğ” ve Bağımsız Denetim Yönetmeliğinin 4. Maddesinin “j” fıkraları “Kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar olarak; Halka açık şirketler, bankalar, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, varlık yönetim şirketleri, emeklilik fonları, ihraççılar ve sermaye piyasası kurumları ile faaliyet alanları, işlem hacimleri, istihdam ettikleri çalışan sayısı ve benzeri ölçütlere göre önemli ölçüde kamuoyunu ilgilendirdiği için Kurum tarafından bu kapsamda değerlendirilen kuruluşları sıralamıştır.

23 Ocak 2013 tarih ve 28537 sayılı Resmi Gazetede 2012/4213 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı yayınlanmıştır. İlgili Kararın 3. Maddesinde bağımsız denetim kapsamına alınan şirketler aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

- 1) Bağlı ortaklıkları ve iştirakleriyle birlikte aşağıdaki hususlardan en az ikisini, iki hesap dönemi üst üste aşan şirketler;¹
 - Aktif toplamı 150 milyon,
 - Yıllık Net Satış Hasılatı 200 milyon,
 - Çalışan sayısı 500 ve üstü şirketler²;
- 2) İlgili Bakanlar Kurulu Kararının I nolu listesinde belirtilen; Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun düzenleme ve denetiminde bulunan şirketler, Sigortacılık Kanunu ve Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamındaki sigorta reesürans ve emeklilik şirketleri, İstanbul Altın Borsası'nda faaliyet göstermesine izin verilen anonim şirketler, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu hükümlerine tabi şirketler, Ulusal karasal, uydu ve kablolu televizyon sahibi medya hizmet sağlayıcı şirketler herhangi bir sınır gözetilmeksizin;
- 3) II nolu listede belirtilen ve aynı listede gösterilen aktif toplamı, yıllık net satış hasılatı ve çalışan sayısı konusundaki kriterleri aşan şirketler,
- 4) Bunlara ek olarak 11 Nisan 2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6455 Sayılı Kanunun 22. Maddesi, 4572 sayılı Kanunun 5 inci maddesini değiştirmiş ve Bakanlıkça ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslar dikkate alınarak belirlenen birlikler, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre bağımsız denetime tabi olacakları hüküm altına alınmıştır. Böylece kooperatif birlikleri de bağımsız denetim kapsamına alınmıştır. Bu çerçevede Gümrük Ticaret Bakanlığı 14/06/2013 tarih ve 28677 sayılı Resmi Gazetede “Bağımsız Denetime Tabi Olacak Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğ”i yayınlanmıştır. İlgili düzenlemeye göre aşağıdaki dört şarttan en az üçünü sağlayan birlikler 6102 sayılı Kanun çerçevesinde bağımsız denetime tabidir:
 - Aktif toplamı: Elli milyon ve üstü Türk Lirası,
 - Yıllık net satış hasılatı: Yetmişbeş milyon ve üstü Türk Lirası,
 - Bağlı kooperatiflerin ortak sayısı: Üçbin ve üstü,
 - Çalışan sayısı: İkiyüzelli ve üstü

Böylece internet sitesi açma veya mevcut sitelerinin belirli bir bölümünü elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerine özgülemek zorunluluğu olan şirketler, TTK'nın 1524. Maddesine göre, TTK'nın 397 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri ile sınırlı tutulduğundan; yukarıda sıraladığımız (aynı zamanda bağımsız denetime tabi olan) 1, 2 ve 3 nolu paragraflarda belirtilen sermaye şirketleridir.

Diğer taraftan kooperatif birlikleri DTTK'nın 397. Maddesi kapsamındaki şirketlerden olmayıp, kendi Kanununda bağımsız denetim kapsamına alındığı için internet sitesi açmak veya mevcut sitelerinin belirli bir bölümünü elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerine ayırmak zorunda değildir.

Ayrıca DTTK'nın 1524. Maddesinin 6. Paragrafında;

“İnternet sitesiyle ilgili olarak bu Kanunun ilgili maddelerinde ve bu maddede öngörülen düzenlemeler denetime tabi olmayan sermaye şirketleri hakkında uygulanmaz.”

hükmü yer almaktadır. Buna göre kapsam dışında kalan şirketler, internet sitesi açmak veya mevcut internet sitelerinin bir bölümünü bu amaca özgülemek zorunda olmadıkları gibi; Kanunun çeşitli yerlerinde internet sitesinden yapılacağına hükmedilen bildirimleri de ayrıca internet sitesinden yapma zorunlulukları yoktur.

Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında, ETTK'da tüm sermaye şirketlerinin internet sitesi üzerinden bilgi toplumu hizmeti vermesi öngörülürken, DTTK'da bu kapsamın daraltıldığı ve sadece bağımsız denetime tabi

¹ İlgili Bakanlar Kurulu Kararında şirket; madde 2 / b'de 6102 sayılı Kanunda düzenlenen sermaye şirketlerini tanımlamaktadır. Böylece burada kapsama anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler alınmıştır.

² Anılan şirketler 2011 ve 2012 hesap dönemlerinde yukarıda belirtilen sınırları aşmış olduklarını araştırarak ve her iki dönemde de üç unsurdan ikisini aşmışlarsa bağımsız denetim kapsamında değerlendirilecektir. Diğer taraftan iki yıl üst üste belirtilen kriterlerden ikisinin altında kalan yada bir yıl iki kriterde % 20'den daha fazla bir düşüş yaşarlarsa bağımsız denetim kapsamından çıkacaklardır.

şirketlerle sınırlandırıldığı görülmektedir. Bu çerçevede kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar ile belli bir büyüklüğün üzerinde olan sermaye şirketlerinin kapsama alındığı görülmektedir. Oysa kapsama alınan şirketlerin büyük bir kısmı SPK düzenlemeleri doğrultusunda bu hizmetleri zaten vermek zorundadır. Böylece yapılan düzenlemelerde şirketlerden bilgi bekleyen menfaat sahiplerinin ihtiyaçlarının kapsama alınan şirketler açısından karşılanmadığı söylenebilir.

Yürürlük

DTTK'nın Geçici 8. Maddesinin 1. fıkrasına göre;

“1524 üncü maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan denetime tabi sermaye şirketlerinden internet sitesine sahip olanlar söz konusu maddenin yürürlüğünden itibaren üç ay içinde internet sitelerinin belli bir bölümünü 1524 üncü maddedeki içeriklerin yayımlanmasına özgülemek, internet sitesi olmayanlar ise aynı süre içinde internet sitesi açmak ve bu sitenin belli bir bölümünü anılan maddedeki içeriklerin yayımlanmasına özgülemek zorundadır.”

DTTK'nın 1534. Maddesinin 1. fıkrasında;

“Kenar başlıkları metne dâhil olan bu Kanun 1/7/2012 tarihinde yürürlüğe girer. 1524 üncü madde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra yürürlüğe girer.”

şeklinde hüküm konmuştur. Böylece kapsam dahilindeki şirketleri 01 Temmuz 2013 tarihinden itibaren üç ay içinde internet sitesi konusundaki yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar.

DTTK'nın 1524 maddesinin 1. fıkrasında, İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, bu Kanunda belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulacağı hükme bağlanmıştır.

177

Web Sitesinin Düzenlenmesi

DTTK'nın 1524. Maddesinin 3. fıkrasında internet sitesinin bilgi toplumu hizmetlerine ayrılmış bölümü herkesin erişimine açık olduğu belirtilmektedir. Bu siteye herkesin erişebilmesi için erişim hakkının kullanılması, ilgili olmak veya menfaati bulunmak gibi kayıtlarla sınırlandırılmayacağı gibi herhangi bir şarta da bağlanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca bu ilkenin ihlali hâlinde herkesin engelin kaldırılması davası açabileceğine hükmedilmiştir.

DTTK'nın 1524. Maddesinin 4. fıkrasında internet sitesinin bu maddenin amaçlarına özgülenmiş kısmında yayımlanan içeriğin başına tarih ve parantez içinde “yönlendirilmiş mesaj” ibaresi konulacağı belirtilmiştir. Kavram AT'nin e-ticarete ilişkin yönergesinden alınmıştır. Şirket yönlendirilmiş mesajı ancak Kanuna ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Yönetmeliği'ne uyulmak suretiyle değiştirebilir (Akça, 2010: 92-93). Yine aynı fıkra “Özgülenen kısımda yer alan bir mesajın, yönlendirildiği karinedir.” denmektedir. Böylece yönlendirilmiş mesajlarla iletilen hususlar hakkındaki uyumsuzluklarda hüküm tesis edilebilmesinin yolu açılmıştır. 4. Fıkranın devamında sitenin, bir numara altında tescili ve ilgili diğer hususlar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna dayanarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı 31/05/2013 tarih ve 28663 sayılı Resmi Gazetede Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmeliği yayınlamıştır.

İnternet sitesine konan içeriğin sitede kalacağı süreyle ilgili olarak DTTK'nın 1524. Maddesinin 5. Fıkrasında TTK ve ilgili diğer kanunlarda veya idari düzenlemelerde daha uzun bir süre öngörülmedikçe, şirketin internet sitesine konulan bir içerik, üzerinde bulunan tarihten itibaren en az altı ay süreyle internet sitesinde kalacağı ve aksi hâlde konulmamış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

ETTK'nın 1524 maddesinin 6. Fıkrasında internet sitesinde yayınlanan yönlendirilmiş mesajların basılı şekillerinin TTK'nın 82 nci maddesi uyarınca saklanacağı belirtilmiştir. Ayrıca yine aynı fıkra internet sitesinde yer alacak bilgilerin metin hâline getirilip şirket yönetimi tarafından tarih ve saati gösterilerek noterlikçe onaylı bir deftere sıra numarası altında yazılacağı veya yapıştırılacağını; daha sonra sitede yayımlanan bilgilerde bir değişiklik yapılırsa, değişikliğe ilişkin olarak yukarıdaki işlemin tekrarlanacağına hükmetmiştir. Ancak bu hükümler 6335 sayılı Kanunla tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Yaptırım

DTTK'nın 1524. Maddesinin ikinci fıkrasında aynı maddenin birinci fıkrasında öngörülen yükümlülükler uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebinin oluşturur, Kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olacağı ve cezai hükümlerin saklı tutulduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede DTTK'un 562 maddesinin 12. Fıkrasında, 1524 üncü maddede öngörülen internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim organı üyelerinin, yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla ve aynı madde uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan bu fıkra sayılan faillerin yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı belirtilmektedir.

ETTK'nın 562. maddesinin 12. Fıkrasında ise internet sitesi açma veya mevcut sitelerinin bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine özgülemeyenler hakkında altı aya kadar hapis ve yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla ve aynı madde uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayanlara üç aya kadar hapis ve yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağı hükmü yer almaktaydı. Böylece anılan değişiklikle internet sitesi üzerinden bilgi toplumu hizmeti verme konusunda sorumluluğunu yerine getirmeyen yönetim organı üyelerine hapis cezası verilmesi hükmü ortadan kaldırılmıştır.

Yayınlanacak İçerik

ETTK'nın 1524. Maddesinin gerekçesinde;

“Tasarının çeşitli hükümlerinde web sitesine konulacak içeriğe ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Web sitesi ile ilgili düzenleme, gelişmelere açıktır. Pek de uzak olmayan bir gelecekte yapılacak değişikliklerle söz konusu başlık altında yer alan düzenlemelerin genişleyebileceği düşünülmüştür. Çünkü alan çok dinamik ve bu konudaki uluslararası çalışmalar çok yoğundur.”

şeklinde ifade edilmiştir. Gerekçeden de anlaşılacağı üzere taslak hazırlandığında internet sitesinde yer alması düşünülen içeriğin ileride daha da genişletileceği düşünülmektedir.

178

ETTK'nın 1524. Maddesinde internet sitesinden yayınlanacak içerik;

- a) Şirketçe kanunen yapılması gereken ilanlar,
- b) Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarını bilinçli kullanabilmeleri için görmelerinin ve bilmelerinin yararlı olduğu belgeler, bilgiler, açıklamalar,
- c) Yönetim ve müdürler kurulu tarafından alınan; rüçhan, değiştirme, alım, önerilme, değişim oranı, ayrılma karşılığı gibi haklara ilişkin kararlar; bunlarla ilgili bedellerin nasıl belirlendiğini gösteren hesapların dökümü,
- d) Değerleme raporları, kurucular beyanı, payların halka arz edilmesine dair taahhütler, bunlara ait teminatlar ve garantiler; iflasın ertelenmesine veya benzeri konulara ilişkin karar metinleri; şirketin kendi paylarını iktisap etmesi hakkındaki genel kurul ve yönetim kurulu kararları, bu işlemlerle ilgili açıklamalar, bilgiler, belgeler,
- e) Ticaret şirketlerinin birleşmesi, bölünmesi, tür değiştirmesi hâlinde, ortakların ve menfaat sahiplerinin incelemesine sunulan bilgiler, tablolar, belgeler; sermaye arttırımı, azaltılması dâhil, esas sözleşme değişikliklerine ait belgeler, kararlar; imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu kararları, menkul kıymet çıkarılması gibi işlemler dolayısıyla hazırlanan raporlar,
- f) Genel kurullara ait olanlar dâhil her türlü çağrılara ait belgeler, raporlar, yönetim kurulu açıklamaları,
- g) Şeffaflık ilkesi ve bilgi toplumu açısından açıklanması zorunlu bilgiler,
- h) Bilgi alma kapsamında sorulan sorular, bunlara verilen cevaplar, diğer kanunlarda pay sahiplerinin veya ortakların aydınlatılması için öngörülen hususlar,
- ı) Finansal tablolar, kanunen açıklanması gerekli ara tablolar, özel amaçlarla çıkarılan bilançolar ve diğer finansal tablolar, pay ve menfaat sahipleri bakımından bilinmesi gerekli finansal raporlamalar, bunların dipnotları ve ekleri,

i) Yönetim kurulunun yıllık raporu, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uyulduğuna ilişkin yıllık değerlendirme açıklaması; yönetim kurulu başkan ve üyeleriyle yöneticilere ödenen her türlü paralar, temsil ve seyahat giderleri, tazminatlar, sigortalar ve benzeri ödemeler,

j) Denetçi, özel denetçi, işlem denetçisi raporları,

k) Yetkili kurul ve bakanlıkların konulmasını istedikleri, pay sahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin bilgiler,

şeklinde sıralanmıştır. Yukarıda sıralanan içerik incelendiğinde kamuyu aydınlatma ve şeffaflığı sağlamada menfaat sahiplerinin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlandığı söylenebilir.

Anılan değişikliklerden sonra DTTK'nın 1524. Maddesinde internet sitesinin içeriği konusunda herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Bununla birlikte Kanunun çeşitli maddelerinde aşağıda belirtilen durumların Türkiye Ticaret Siciline tescil etirilmesinin yanında ayrıca internet sitesinde yayınlanması gerektiği belirtilmektedir.

- 149. Maddenin 1, 3 ve 4. fıkralarında sermaye şirketlerinin şirket birleşmelerinde inceleme hakkı,
- 157. Maddenin 2. fıkrasında, sermaye veya şahıs şirketlerinin birleşmelerinde alacakların teminat altına alınması,
- 171. Maddenin 4. fıkrasında sermaye şirketlerinin şirket bölünmelerinde inceleme hakkı,
- 174. Maddenin 1. fıkrasında şirket bölünmelerinde şirket alacaklılarına çağrı,
- 198. Maddenin 1. fıkrasında sermaye şirketlerinin payların Kanunda belirtilen oranlarda kazanılması veya elden çıkarılması,
- 353. Maddenin 5. fıkrasında anonim şirketlerin fesih davası ile ilgili bildirimleri,
- 359. Maddenin 2. fıkrasında anonim şirketlerin bir tüzel kişiliğin anonim şirketin yönetim kuruluna seçilmesi,
- 399. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerde denetçi seçimi,
- 414. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerde genel kurul toplantısına çağrı,
- 420. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerde genel kurul toplantısının ertelenmesi,
- 422. Maddenin 2. fıkrasında anonim şirketlerde genel kurul toplantı tutanağı,
- 428. Maddenin 1 ve 2. fıkralarında anonim şirketlerde organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilci,
- 448. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerin genel kurulun iptal veya butlan davalarının açıldığının ilanı,
- 450. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerin genel kurulun iptal veya butlanına ilişkin mahkeme kararı,
- 455. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerin esas sözleşmesinin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararı,
- 460. Maddenin 2. fıkrasında anonim şirketlerde kayıtlı sermaye sisteminde sermayenin arttırılması,
- 461. Maddenin 3. fıkrasında anonim şirketlerde rüçhan hakkı,
- 473. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerde esas sermayenin azaltılması kararı,
- 474. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerde esas sermayenin azaltılmasında alacaklılara çağrı,
- 483. Maddenin 1 ve 2. fıkralarında anonim şirketlerde mütemerrit pay sahibine ihtar,
- 486. Maddenin 2. fıkrasında anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senedi bastırılması kararının ilanı,
- 541. Maddenin 1. fıkrasında anonim şirketlerin tasfiyesi halinde alacaklıların çağrılması ve korunması,
- 562. Maddenin 12. fıkrasında anonim şirketlerde suçlar ve cezalar,
- 966. Maddenin 1 fıkrasında gemi tescilinin resen silinmesi durumunda (varsa) şirketin internet sitesinde yayınlanması,
- 1527. Maddenin 3 ve 6. fıkralarında genel kurullarda elektronik ortamda oy kullanılabilmesi,

Görüldüğü üzere, DTTK'da 149, 157, 171 ve 174. Maddelerde, Kanunda belirtilen tüm şirketlerin şirket birleşme ve bölünmeleri hususlarını internet sitesinde yayınlanmasını zorunlu tutulmuştur.

Ayrıca 1527. Maddenin 1. Fıkrasında

“Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir.”

şeklinde hüküm vardır. Buna göre şirket sözleşmesi veya esas sözleşmede elektronik ortamda yönetim kurulu ve müdürler kurulunu elektronik ortamda yapabilmeleri için bu şirketlerin (sermaye ve şahıs şirketlerinin tamamı) internet sitesinin olması gerektiği belirtilmiştir. İlgili Kanununun 198. Maddesi sadece sermaye şirketlerinin ortaklık paylarının dağılımının değişmesi durumunu internet sitesinde yayınlanmasına hükmetmektedir.

DTTK'da sadece anonim şirketlerin internet sitesinde yayınlamak zorunda olduğu hususlar oldukça fazladır. 353. Madde fesih, 359. Madde tüzel kişiliğin yönetim kuruluna seçilmesi, 399. Madde denetçi seçimi, 414, 420, 422, 428, 448, 450 ve 455. Maddeler anonim şirketlerde genel kurulla ilgili bazı hususların işletmenin internet sitesinde yayınlama zorunluluğunu düzenlemektedir. Ayrıca 460. Madde kayıtlı sermaye, 461. Madde rüçhan hakkı, 473 ve 474. Maddeler sermaye azaltımı, 483. Madde mütemerrit pay sahiplerine ihtar, 486. Madde hamiline yazılı pay senedi çıkarılması ve 541. Madde tasfiye konularının anonim şirketin internet sitesinde yayınlanmasını zorunlu kılmıştır. Diğer taraftan Kanununun 562. Maddesinde internet sitesi kurmama ve gerekli işlemleri yapmanın cezalarını düzenlemiştir.

DTTK'nın 1524. Maddesinin 4. Fıkrasına istinaden Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın 31/05/2013 tarih ve 28663 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmeliğinde internet sitesinde yayınlanacak içerik konusunda ise DTTK'nın çeşitli maddelerinde geçen ve yukarıda sıralanan hususların internet sitesinden duyurulacağı hüküm altına alınmıştır. Kanunda belirtilen hususlar dışında herhangi bir hususun internet sitesinde yayınlanmasına ilişkin her hangi bir hüküm yer almamıştır.

Kanununun ve Yönetmeliğin internet sitesinde yer alacak açıklamalar konusundaki düzenlemeleri genel olarak değerlendirilecek olursa, çoğunlukla anonim şirketler için geçerli olmak üzere, şirketlerde meydana gelen önemli olayların işletmelerin internet sitelerinde yayınlanması öngörülmüştür. Söz konusu Kanun maddelerinde şirketlerin denetime tabi olup olmadıklarına bakılmaksızın internet sitesi konusunda hükümler getirilmişken, DTTK'nın 1524. Maddesinin 6. Paragrafında;

“İnternet sitesiyle ilgili olarak bu Kanunun ilgili maddelerinde ve bu maddede öngörülen düzenlemeler denetime tabi olmayan sermaye şirketleri hakkında uygulanmaz.”

hükmü yer almaktadır. Kanunun pek çok yerinde ve pek çok hususun internet sitesi üzerinden duyurulması zorunluluğu getirilirken, ilgili fıkrada bu zorunlulukların denetime tabi olmayan sermaye şirketleri hakkında uygulanmayacağı hükmü getirilmiştir. Böylece denetime tabi olmayan sermaye şirketlerinin internet sitesi konusunda hiçbir zorunlulukları olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan DTTK'da şirketlerin kurumsal yönetim ve kamuyu aydınlatma ve şeffaflık açısından şirket ve şirket yönetimin faaliyetleri, şirketlerin faaliyet raporları, ara dönem ve dönemsonu finansal tabloları, denetim raporları gibi şirketin genel durumu ve gelecekteki riskleri hakkında bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu bilgilerin internet sitesinde yayınlanması ile ilgili herhangi bir hüküm yer almamaktadır. ETTK bu konuda pek çok hükme yer vermiş olmasına rağmen, DTTK'da daha önce getirilen hükümler kaldırılmış yada değiştirilmiştir. Böylece ETTK'da daha önce kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde hazırlanan, tüm sermaye şirketlerini kapsayan ve menfaat sahiplerinin ihtiyaçları doğrultusunda getirilen düzenlemeler DTTK'dan çıkartılmıştır. Bu haliyle DTTK, sadece kapsama alınan şirketlerin pay sahiplerinin, bazı özellikli durumlarda bilgilendirilmesini sağlayabilmektedir. Ayrıca halka açık şirketlerde hissedar haklarını korumaya yönelik olarak Kanunun pek çok yerinde SPK mevzuatına atıflar yapılmıştır. Sonuç olarak yapılan düzenlemelerden sonra Kurumsal Yönetim İlkeleri ile Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık DTTK'dan çıkartılarak, sadece SPK mevzuatına tabi şirketler için SPK'ya havale edilmiştir.

WEB SİTESİ ZORUNLULUĞU OLMAYAN ŞİRKETLERİN DURUMU

Daha önceki açıklamalarımızda da belirttiğimiz gibi, denetime tabi olmayan şirketlerin internet sitesi açma veya mevcut sitelerinin bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine özgülleme zorunluluğu yoktur. Bu şirketlerde;

- DTTK'nın 149, 157, 171 ve 174. Maddelerinde şirket birleşme ve bölünmelerinde alacaklılar ve ortakların korunması ve inceleme hakkı sadece Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanma ve şirket merkez ve şubelerinde evrakların hazır bulundurulmasıyla sağlanmıştır. Ayrıca ETTK'nın yukarıda sıralanan bazı maddelerinde yer alan, tirajı ellibinin üstünde olan yurt düzeyinde dağıtımı yapılan üç gazetede yedişer gün aralıklarla üç defa ilan edilme şartı DTTK'da kaldırılmıştır.
- DTTK'nın 198. Maddesinde şirket sermaye paylarının dağılımı konusunda önemli değişikliklerde durumun ilgili şirkete, yetkili kurumlara bildirilmesi ve sadece Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanması

yükümlülüğü getirilmiştir. Bu durumda diğer ortakların bu konuda yeterince bilgilendirilmesi ve haklarının korunması sağlanamayacaktır.

- DTTK'nın 353. Maddesine göre, şirkete fesih davası açılması ve mahkeme kararının duyurulması Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan yoluyla yapılacaktır. Ayrıca ETTK'nın ilgili maddesinde yer alan tirajı ellibinin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan en az bir gazetede ilan edilme zorunluluğu DTTK'da kaldırılmıştır.
- DTTK'nın 359. Maddesinin 2. fıkrasında anonim şirket tüzel kişiliğinin bir anonim şirketin yönetim kuruluna seçilmesi durumunda, bu tüzel kişinin ve bu tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişinin sadece tescil ve ilan söz konusudur.
- DTTK'nın 414, 420 ve 422. Maddelerinde genel kurul toplantı çağrısı, ertelemesi ve toplantı tutanağının sadece Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edileceği hükmü yer almaktadır.
- DTTK'nın 448. Madde 1. Fıkrasında Yönetim Kurulunun iptal veya butlan davasının açıldığı ve duruşma gününün usulüne uygun olarak ilan edileceği belirtilmekte, usul hakkında bir hüküm bulunmamaktadır.
- DTTK'nın 450. Maddesinin 1. fıkrasında anonim şirketlerin genel kurulun iptal veya butlanına ilişkin mahkeme kararının bir suretinin derhâl ticaret siciline tescil ettirmesi gerektiğinden bahsedilmektedir. İlan konusunda hüküm yoktur.
- DTTK'nın 455. Maddesinin 1. fıkrasında anonim şirketlerin esas sözleşmesinin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararının yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edileceği ayrıca ilana bağlı hususlar ilan ettirileceği belirtilmekte, nelerin, nasıl ilan edileceği belirtilmemektedir.
- DTTK'nın 460. Maddesinin 2. fıkrasında anonim şirketlerde kayıtlı sermaye sisteminde sermayenin artırılması konusunda yönetim kurulu kararının esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde ilan edeceği belirtilmektedir.
- DTTK'nın 461. Maddesinin 3 fıkrasında anonim şirketlerde rüçhan hakkı konusunda, yönetim kurulu yeni pay alma hakkının kullanılabilmesinin esaslarını bir karar ile belirleyip tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlaması gereği belirtilmektedir. Ayrıca ETTK'nın ilgili maddesinde yer alan tirajı en az ellibin olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan bir gazetede yayınlama zorunluluğu DTTK'da kaldırılmıştır.
- DTTK'nın 473. Maddesinin 1. fıkrasında anonim şirketlerde esas sermayenin azaltılması kararı konusunda, şirketin gerekli ilanlarında, durumun hesap verme ilkelerine uygun olarak açıklanacağı ve durumla ilgili raporun genel kurul tarafından onaylanması gereğinden bahsedilmektedir.
- DTTK'nın 474. Maddesinin 1. fıkrasında anonim şirketlerde esas sermayenin azaltılmasında alacaklılara çağrının üç defa Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinden yapılacağı belirtilmektedir.
- DTTK'nın 483. Maddesinin 1 ve 2. fıkralarında anonim şirketlerde mütemerit pay sahibine ihtarın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinden yapılacağı belirtilmektedir.
- DTTK'nın 486. Maddesinin 2. fıkrasında anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senedi bastırılması kararının tescil ve ilanının yapılacağı belirtilmekte, nerede ilan edileceği belirtilmemektedir.
- DTTK'nın 541. Maddesinin 1. fıkrasında anonim şirketlerin tasfiyesi halinde alacaklıların çağrılması ve korunması için alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan yoluyla bilgilendirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak internet sitesi açmak veya mevcut sitelerinin bir bölümünü bu amaçla özgülemek zorunda olmayan şirketlerde pek çok durumda ortak ve alacaklıları bilgilendirme ve haklarını koruması konusunda, durumun Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinden ilan edilmesiyle sınırlı bir uygulama getirilmiştir. Her ne kadar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesine elektronik ortamda ulaşma ve ücretsiz sorgu yapma imkanı tanınmış olsa da, ortak yada alacaklıların sürekli olarak bu gazeteyi takip etmeleri mümkün olmayacaktır. Bu durumda DTTK'nın son düzenlemelerle birlikte denetime tabi olmayan şirket ortak ve alacaklılarının bile haklarını korumada yetersiz kaldığı görülmektedir.

Ayrıca denetime tabi olmayan şirketlerin internet sitesi üzerinden bilgi toplumu hizmetleri sunma zorunluluğu yoktur. Oysa TTK'nın 1527. Maddesinin 3. fıkrasına göre genel kurullarda elektronik ortamda oy kullanılabilmesi için şirketin uygun internet sitesine sahip olması gereklidir. Bu duruma göre internet sitesi olmayan şirketlerde genel kurullarda elektronik ortamda oy kullanılamayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun gerekçeleri ve Kanunun geneli incelendiğinde kurumsal yönetim ilkeleri ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık doğrultusunda hazırlandığı ve yürürlüğe konduğu görülmektedir. Kanun kapsamına anonim ortaklıkların tüm türleri ve atıf hükümleriyle kısmen limited ve hisseli komandit şirketler dahil edilmiştir. Ancak 6335 ve 6455 sayılı Kanunlarla, işlem denetiminin kaldırılması, bağımsız denetim kapsam ve düzenlemelerinin daraltılması, ticari defterlerin tutulmasında ve finansal tabloların düzenlenmesinde TMS/TFRS'ye uyum zorunluluğunun kaldırılması, internet sitesi yükümlülüklerinin bağımsız denetime tabi şirketler ile sınırlı tutulması gibi değişikliklerle Kurumsal Yönetim ilkeleri ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkelerinden uzaklaşmıştır.

İnternet sitesi ile ilgili hükümler incelendiğinde, kapsamına sadece bağımsız denetime tabi şirketler alınmıştır. İnternet sitesi hakkındaki yükümlülüklerine yerine getirmeyenler hakkında ETTK'da yer alan hapis cezaları ve internet sitesinde yayınlanan içeriğin noter onaylı bir defter üzerinde basılı olarak muhafazası yükümlülüğü kaldırılmıştır. ETTK'da internet sitesinde yayınlanacak içerik konusundaki hükümlerin tamamı kaldırılmış, sadece Kanunun çeşitli maddelerinde yer alan bazı durumların internet sitesinde yayınlanma zorunlulukları kalmıştır. Ayrıca Gümrük Ticaret Bakanlığı tarafından çıkartılan Yönetmelikte Kanunda sayılan hususlar tekrar edilmiş, ek bir yükümlülük getirilmemiştir. Denetime tabi olmayan şirketlerin Kanunda yer alan bu hususları internette yayınlama zorunluluğu olmadığı da ayrıca belirtilmiştir. Ayrıca Kanunda şirketlerin kurumsal yönetim ve kamuyu aydınlatma ve şeffaflık açısından şirket ve şirket yönetimin faaliyetleri, şirketlerin faaliyet raporları, ara dönem ve dönemsonu finansal tabloları, denetim raporları gibi şirketin genel durumu ve gelecekteki riskleri hakkında menfaat sahiplerinin ihtiyaç duyduğu bilgilerin internet sitesinde yayınlanması ile ilgili herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Bu şekilde Elektronik İşlemler ve Bilgi Toplumu Hizmetleri başlığı altında yer alan ve menfaat sahiplerinin ihtiyaçları doğrultusunda hükümler içermesi beklenen internet sitesi ile ilgili düzenlemeler menfaat sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde değildir.

Diğer taraftan bağımsız denetim, dolayısıyla TMS/TFRS'ye uyum ve internet sitesi konularındaki kapsamı belirleme yetkisinin Kanundan çıkartılarak Bakanlar Kuruluna; internet sitesinde yayınlanacak içerik konusundaki düzenlemelerin Kanundan çıkartılarak Gümrük Ticaret Bakanlığı'na verilmesi konuları da ayrıca tartışma konusu yapılabilir.

Çalışmada ele alınan değişikliklerin kamu otoritesinin bir tercihi olduğu söylenebilir. Ancak kurumsal yönetim ilkeleri ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık doğrultusunda vergi için muhasebeden bilgi için muhasebeye geçiş fırsatı kaçırılmıştır.

KAYNAKÇA

AKÇA, Ö., (2010), **Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Ülkemizdeki Muhasebe Ortamına ve Muhasebe Mesleğine Etkilerinin Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi A.B.D.

AKDOĞAN, N., ve AKDOĞAN, M.U., (2011), “Türk Ticaret Kanunu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Düzenlemelerinin Sermaye Piyasası Kurulu Tarafından Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleriyle Uyumunun Karşılaştırmalı Olarak Analizi”, **Muhasebe ve Denetime Bakış**, Ekim, 1-31.

ATAMAN, Ü. ve HACİRÜSTEMOĞLU, R., (1999), **Yöneticiler İçin Muhasebe ve Finans Bilgileri**, İstanbul, Türkmen Kitabevi.

BÜYÜKMİRZA, K., (2012), **Maliyet ve Yönetim Muhasebesi**, Ankara, Gazi Kitabevi.

ÇALIŞKAN, A. Ö., GÜLER, H., (2013), “Şeffaflık ve Kamuyu Aydınlatma Ekseninde İnternette Finansal Raporlama”, **Mali Çözüm**, Nisan-Mart, 57-84.

ERHAN, D.U., (2012), “Yeni Türk Ticaret Kanunu Ortamında Elektronik Raporlama Tekniklerinin Finansal Raporlama Ve Denetime Katkısı”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, 3, 157-176.

GENÇOĞLU GÜCENME, Ü.,(1996), **Tekdüzen Hesap Planına Göre Ticari İşletmelerde Muhasebe ve Envanter İşlemleri**, Bursa, Marmara Kitabevi.

PAMUKÇU, F., (2011), “Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Nisan, p.133-148.

SEVİLENGÜL, O., (2011), **Genel Muhasebe**, Ankara, Gazi Kitabevi.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Genel Gerekeçe,
http://www.tobb.org.tr/Documents/ttk/ttk_genel_gerek%C3%A7e.pdf/22/07/2013.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Madde Gerekeçeleri,
http://www.tobb.org.tr/Documents/ttk/ttk_madde_gerek%C3%A7e.pdf/22/07/2013

6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete

6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30 Haziran 2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazete

6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Genel ve Madde Gerekeçeleri, <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0630.pdf/22/07/2013>

6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 11 Nisan 2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete

660 Sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 02 Kasım 2011 tarih ve 28103 sayılı Resmi Gazete

Bağımsız Denetim Yönetmeliği, 26 Aralık 2012 tarih ve 28509 sayılı Resmi Gazete

Bağımsız Denetime Tabi Olacak Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğ, 14/06/2013 tarih ve 28677 sayılı Resmi Gazete

2012/4213 Sayılı Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı, 23 Ocak 2013 tarih ve 28537 sayılı Resmi Gazete

Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik, 31 Mayıs 2013 tarih ve 28663 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 54), 11 Ekim 2011 tarih ve mükerrer 28081 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 56), 30 Aralık 2011 tarih ve 28158 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 56)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:57), 11/02/2012 tarih ve 28201 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 56)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:60), 26/06/2012 tarih ve 28335 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 56)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:61), 13/09/2012 tarih ve 28410 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 56)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:63), 22/02/2013 tarih ve 28567 sayılı Resmi Gazete

Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (SERİ: IV, NO: 56)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:64), 06/04/2013 tarih ve 28610 sayılı Resmi Gazete

